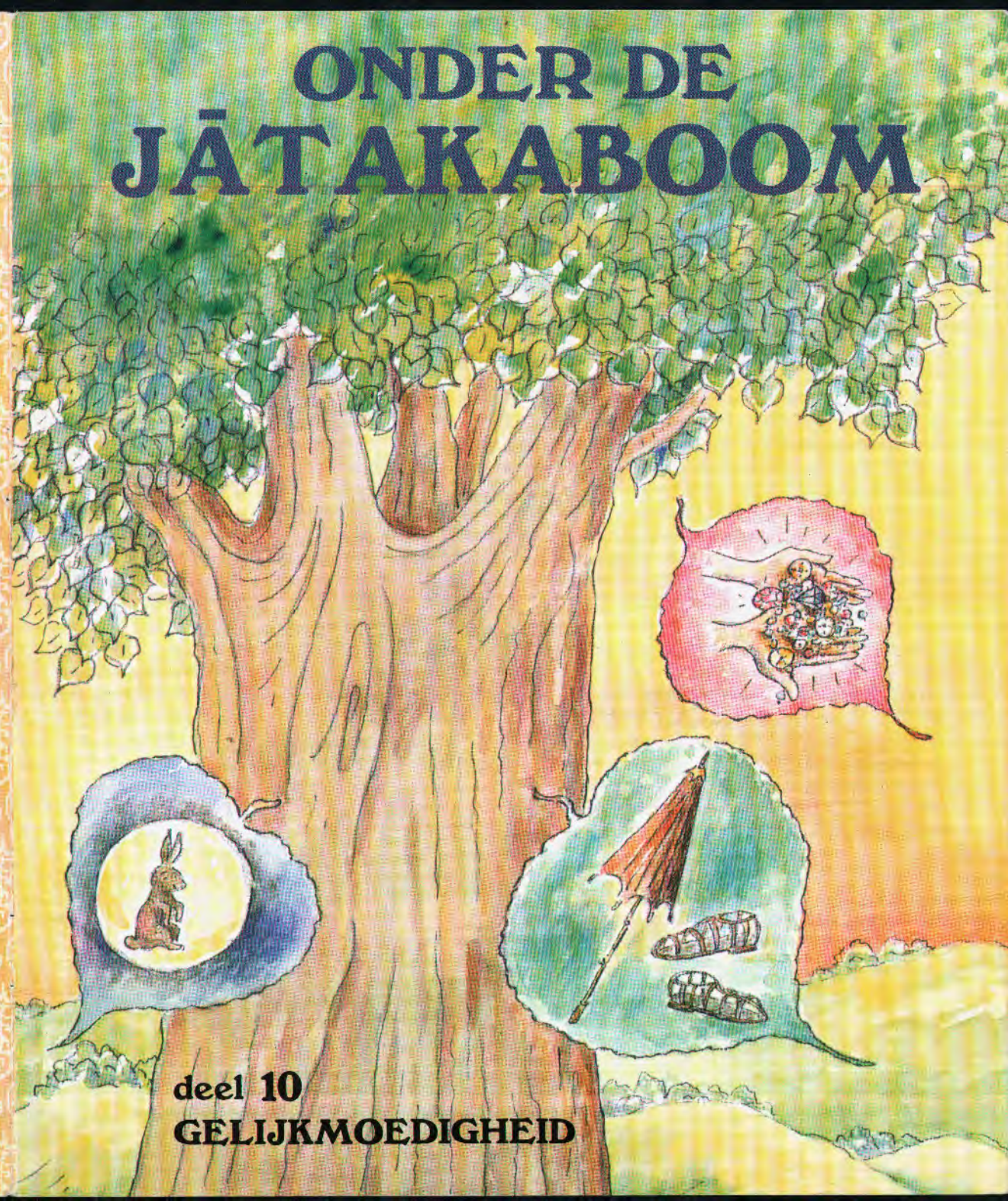

ONDER DE JĀTAKABOOM

Jātaka's zijn verhalen waarin de Boeddha vertelt hoe hij in zijn vorige levens als Bodhisatta bezig was met het ontwikkelen van goede eigenschappen. Tien goede eigenschappen moest hij vervolmaken om een Boeddha te kunnen worden. Elk deeltje van deze serie gaat over één eigenschap (pāramitā). Eerst wordt de pāramitā kort uitgelegd. Dan volgt een 'idee om te doen'. Vervolgens kun je drie (bewerkte) Jātaka's lezen: makkelijk(*) minder makkelijk(**) en wat moeilijker(***) te begrijpen. Veel Dhamma-plezier.

Voor publikaties en/of nadere informatie:
Boeddhayāna Uitgeverij,
Stephensonstraat 13
2561 XP Den Haag

deel 10
GELIJKMOEDIGHEID

1871
1872

Informatie over:

**Boeddhayāna Centrum Nederland:*

Het Boeddhayāna Centrum Nederland (BCN) is opgericht in 1973 en beheert twee kloosters: het Boeddhayāna Klooster te Den Haag en het Ehipassiko Klooster te Makkinga (Friesland). De hoofdmonnik en oprichter van beide kloosters is de Eerwaarde Mahā Thera Dhammawīranātha. De Eerw. Mahā Thera Dhammawīranātha is in 1953 geboren te Den Haag en werd op 14-jarige leeftijd Boeddhist. In 1977 trad hij in Indonesië onder leiding van zijn Leermeester, de Zeereerwaarde Jinamitto Nāyaka Thera, toe tot de Orde van (Therawāda) Monniken. Enige tijd na zijn inwijding kreeg de Eerw. Thera van zijn Leermeester de opdracht naar Nederland terug te keren om de Dhamma te onderwijzen.

**De Samenstellers:*

Raphael Kips (correspondent uit België en vertaler van diverse Boeddhistische teksten) heeft de jātaka's vertaald vanuit het Engels. (Stories of Buddha's Former Births; edited by E. B. Cowell; Cosmo Publications India.)

Toesitā de Klerk is werkzaam geweest in het basisonderwijs en schrijft Boeddhistische verhalen voor kinderen. Zij heeft de vertaalde jātaka's bewerkt voor kinderen.

Māyā van Lobberegt, werkzaam in het onderwijs en medewerkster van het Boeddhistische kinderblad Ayo Ayo, heeft de lay-out verzorgd.

De illustraties en omslag zijn gemaakt door Wajirā Meerveld. Zij is illustratrice van beroep en heeft reeds meerdere kinderboeken op haar naam staan.

Het geheel is tot stand gekomen onder de supervisie van de Eerwaarde Dhammawīranātha Mahā Thera.

ONDER DE JĀTAKABOOM

Deel 10
Gelijkmoedigheid

Onder de Jātakaboom:

Deel 1	Vrijgevigheid
Deel 2	Deugdzaamheid
Deel 3	Verzaken
Deel 4	Wijsheid
Deel 5	Energie
Deel 6	Verdraagzaamheid
Deel 7	Waarheid
Deel 8	Resoluut Voornemen
Deel 9	Liefdevolle Vriendelijkheid
Deel 10	Gelijkmoedigheid

Waar hebben we het over . . . ?

Pāli	uitspraak	betekenis
Ānanda	Aanande	monnik en verzorger van de Boeddha
Benares	Beenares	stad in India
Brahmadatta	Brahmaadatte	koning in de tijd van de Boeddha
Dāyaka	Daajake	ondersteuner van de Boeddha
Jetawāna	Djetawaane	naam van een klooster
Pacceka- Boeddha	Patsjekaboeddhe	Boeddha die niet het vermogen heeft om les te geven
Rāhoela	Raahoele	zoon van de Boeddha

© 1998 Boeddhayāna Uitgeverij
Uitgegeven door Boeddhayāna Uitgeverij
Samenstellers: Raphael Kips, Māyā van Lobberegt en Tusitā de Klerk
Omslag en illustraties: Wajirā Meerveld
Eerste druk: 1998/2541
ISBN 90-71329-66-6

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door
middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

De Bodhisatta antwoordde:

*„Waarom zou ik huilen en verdrietig zijn
omdat Sammillabhasini dood is?
Dat is niet slecht en ook niet fijn,
dat is gewoon zoals het is.*

*Of iemand zit of staat,
rust of gaat:
de dood is nabij.
In een knipoog is het leven voorbij.*

*Het leven zie ik als iets wat beweegt.
Ik koester daarom alles wat leeft.
Verlies van vrienden is onontkoombaar,
maar verdriet is overwinbaar!”*

Zo onderwees de Bodhisatta de Waarheid aan de mensen. Hij leerde hen dat alles vergankelijk is en dat we niet verdrietig hoeven te zijn. Daarna keerde hij terug naar de Himālaya's en leefde daar het heilige leven tot ook hij doodging en in de Brahma-wereld werd herboren.

Nadat de Meester zijn verhaal had beëindigd, vertelde hij wie iedereen was geweest: „Sammillabhasini was de moeder van Rāhoela en ikzelf was de asceet.”

Inhoud

- 5 Over gelijkmoedigheid
- 9 De koning die kon wachten *
- 14 Bhimasena, de overmoedige opschepper **
- 19 Waarom zou ik huilen? ***

De Bodhisatta kwam terug van zijn aalmoezenronde en hoorde dat Sampilabhasini gestorven was. Hij zei: „Alle voorbijgaande levens zijn onderhevig aan verval en dood.” Hij ging op de bank zitten en at rustig zijn voedsel op. De mensen kwamen om hem heen staan en vroegen: „Eerwaarde Heer, wat was deze vrouwelijke asceet voor U?” „Toen ik nog leek was, was zij mijn vrouw,” antwoordde hij. De mensen waren verbaasd. „Terwijl wij huilen en jammeren en onze gevoelens niet kunnen beheersen, huilt u niet. Waarom huilt u niet?”

Net in die tijd leefde er in het koninkrijk van Kasi een jong meisje met de naam Sammīlabhasīni. Ze was niet alleen heel mooi maar ze was ook heel erg zuiver. Nog nooit was er een onheilzame gedachte in haar opgekomen. Toen de geheime boodschappers, met het beeld achterin de koets, in het land van Kasi kwamen, zeiden de mensen: „Waarom zit Sammīlabhasīni in dat rijtuig?” De boodschappers wisten genoeg! Snel gingen ze naar de ouders van het meisje en vroegen haar als bruid mee te geven. Maar het meisje zei: „Ik heb geen verlangen naar een man, als u beiden dood bent wil ik het heilige leven gaan leiden.” De ouders zeiden: „Geen sprake van!” Ze namen het gouden beeld in ontvangst en stuurden het meisje met de boodschappers weg.

Zo werd het huwelijk gesloten, tegen de wil van de Bodhisatta en tegen de wil van Sammīlabhasīni.

Na enige tijd stierven de ouders van de Bodhisatta. Hij regelde hun begrafenis en riep toen Sammīlabhasīni bij zich. „M'n beste vrouw,” zei hij, „neem mijn familiebezit en leef daar goed van. Ik zal asceet worden.” „Heer,” antwoordde ze, „als u asceet wordt, zal ik dat ook worden. Ik kan u niet in de steek laten.” „Kom dan maar mee,” zei de Bodhisatta. Ze gaven al hun rijkdom weg en reisden samen naar het Himālaya-gebergte om daar als asceten te leven. Nadat ze daar lange tijd van wilde vruchten en wortels hadden geleefd, daalden ze af van het gebergte om in Benares zout en azijn te halen. In Benares leefden ze in de koninklijke parken. Terwijl ze daar leefden werd de jonge tere ascete door het eten van slechte rijst ziek. Ze konden niet aan medicijn komen en daarom werd de jonge vrouw steeds zieker en zwakker. Toen het voor de Bodhisatta tijd was om op aalmoezenronde te gaan, tilde hij haar op, droeg haar naar de poort van de stad, legde haar daar op een bank en ging toen zelf de stad in voor voedsel. Hij was nog maar net weg toen de vrouw stierf. De mensen zagen hoe mooi en jong ze was en huilden tranen van verdriet. Klagend en jammerend bleven ze om de dode vrouw heen staan.

De volmaaktheid van gelijkmoedigheid of opekkhā pāramitā

Hoog in de bergen woonde een oude man met zijn zoon en één paard. Ze hadden het niet rijk en ook niet arm. Met het paard werkte de zoon op het land en zo konden ze net rondkomen.

Op een dag verdween het paard. De burenen van de oude man gingen naar hem toe en zeiden: „Och oude man, wat naar voor u. Uw enige paard is verdwenen. Bent u nu niet erg verdrietig?”

De oude man keek hen aan en zei alleen maar: „Hmm.”

Een poosje later kwam het paard onverwachts terug, mét een jong paardje! Weer stonden de burenen op de stoep: „Och, oude man, wat heerlijk voor u! Nu bent u zeker wel erg blij?”

De oude man keek hen aan en zei alleen maar: „Hmm.”

Na enige tijd ging de zoon met het jonge paard uit rijden. Helaas kwam hij te vallen en brak zijn beide benen. Hij wist zich nog net naar huis te slepen en kon een tijd lang niet werken. Daar kwamen de burenen: „Och, oude man, wat vreselijk! Wie moet er nu de kost verdienen voor jullie?”

De oude man keek hen aan en zei alleen maar: „Hmm.”

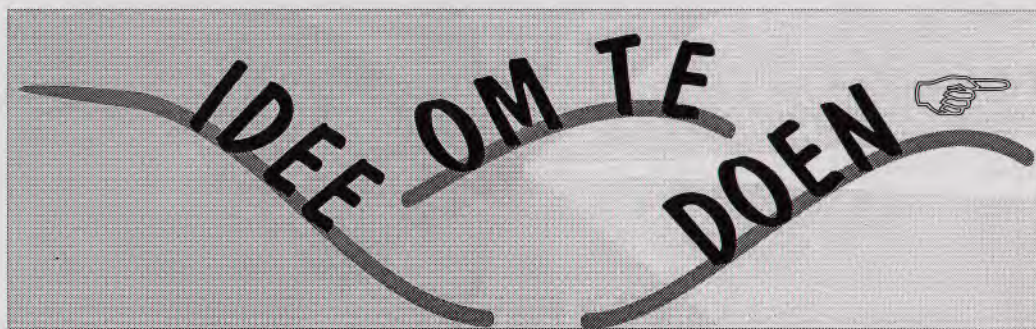
In diezelfde tijd brak er oorlog uit in het land. De koning wilde dat alle jongens soldaat werden en voor het land gingen vechten. Maar de zoon hoefde niet, die kon immers niet eens lopen! Gelukkig maar, want weinig soldaten overleefden de strijd. En wie kwamen er langs? Niet de burenen! Zij wisten toch al wat de oude man zou zeggen!

Dit verhaal gaat over gelijkmoedigheid. De oude man raakt niet van de wijs door de dingen die gebeuren. Hij blijft rustig, wát er ook gebeurt! Dat kun je alleen als je heel wijs bent en begrijpt wat er gebeurt. Dan heb je ook niet zoveel last meer van de vier B's: bang, boos, bedroefd en blij. Ja, ook blij kan een last zijn. Als je door blijdschap onrustig of opgewonden wordt, is dat geen echte heilzame blijheid.

De enige B waar je wél wat aan hebt, is de B van Boeddha, het grootste voorbeeld van gelijkmoedigheid. Of van 'gelijk in moed' zoals Bhante het wel eens zegt. Wanneer er iets gebeurt waardoor je boos, bang, bedroefd of onrustig blij wordt, kun je bedenken: 'Voor welke B kies ik nu? *Hmm*, ik was zojuist erg bang, maar nu kies ik voor de Boeddha. Wat zei de Boeddha ook al weer over angst? O ja: „Wie de Dhamma beoefent, wordt beschermd door de Dhamma.”'

Gelijkmoedigheid is de laatste pāramitā omdat hij het moeilijkst is. Om hem helemaal te vervolmaken heb je ook alle andere pāramitā's nodig - weet je ze nog? Wanneer we de tien pāramitā's oefenen, komen de vier B's steeds minder vaak langs. Ze weten toch al wat we zullen zeggen:

'*Hmm*'

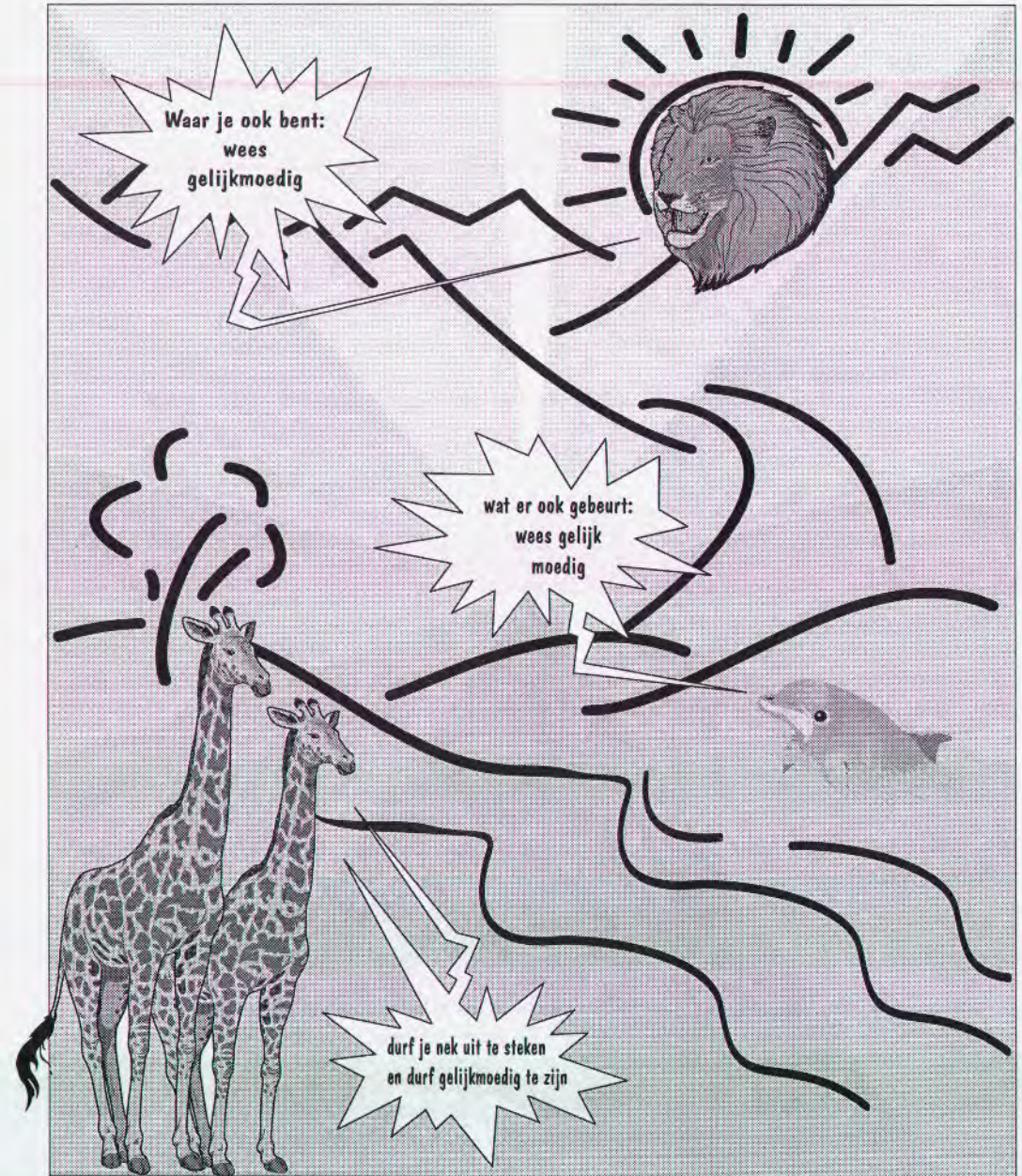
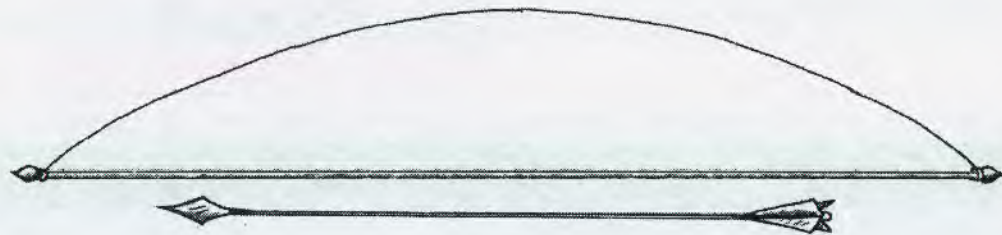
Waarom zou ik huilen?

Dit verhaal werd door de Meester verteld terwijl hij in Jetawāna verbleef en gaat over een landeigenaar die zijn vrouw had verloren. Men zegt dat de man na de dood van zijn vrouw zich niet meer waste, niet meer at en helemaal niets meer deed op zijn boerderij. Huilend van verdriet liep hij rond op de begraafplaats. Toen de Meester vroeg in de morgen de wereld rondkeek met zijn speciale blik, zag hij de man en zei: „Er is niemand die het verdriet van deze man kan verzachten. Ik zal zijn toevlucht zijn.” Dus toen hij de maaltijd genuttigd had, ging hij naar het huis van de landeigenaar. Zodra deze hoorde dat de Meester bij hem op bezoek kwam, snelde hij naar buiten en betuigde zijn respect. Daarna maakte hij een zitplaats klaar en ging respectvol terzijde zitten. De Meester vroeg: „Dāyaka, waarom bent u zo stil?” De man antwoordde: „Eerwaarde Heer, ik treur om mijn dierbare vrouw.” De Meester zei: „Dāyaka, dat wat breekbaar is, is gebroken. Maar als dit gebeurt moeten we niet verdrietig zijn. Wanneer de wijze mensen uit het verleden een vrouw verloren, kenden ze deze waarheid en daarom treurden zij niet.” En de Meester vertelde een oud geboorteverhaal:

Lang geleden toen Brahmadata in Benares regeerde, werd de Bodhisatta geboren in een brahmaanse familie. Toen hij oud genoeg was om te trouwen vertelden zijn ouders dat zij een vrouw voor hem zouden zoeken. „Ik heb geen verlangen naar een vrouw,” zei de Bodhisatta, „als u beiden dood bent ik wil asceet worden en het heilige leven gaan leiden.” Maar zijn ouders bleven aandringen. Net zolang tot hij uiteindelijk een gouden beeld liet maken en zei: „Als u me een jonge vrouw kunt geven zo zuiver en mooi als dit gouden beeld, dan zal ik met haar trouwen.” Zijn ouders stuurden geheime bodes er op uit om zo'n vrouw te zoeken. Het gouden beeld ging mee in een overdekte koets. Wanneer ze het meisje gevonden hadden moesten ze het gouden beeld aan haar ouders geven en het meisje meenemen.

Toen hij het leger zag werd hij zo bang dat hij het in zijn broek deed van angst. „Aha,” zei de Bodhisatta, „hier klopt iets niet. Gisteren was je nog de grote held die het allemaal wel alleen kon en nu ben je zo bang dat je in je broek plast! Maar wees niet bang, ik ben hier om u te beschermen. Ga naar huis en blijf daar.” Daar ging Bhimasena, geen dappere krijger maar een bange man. De Bodhisatta bleef kalm en gelijkmoedig. Hij stortte zich met een luide kreet in het gevecht, brak door tot het kamp van de koning, sleepte hem naar buiten en nam hem mee naar Benares. De koning van Benares was zo blij met de overwinning dat hij de Bodhisatta overstelpde met geschenken. Vanaf die dag roemde het hele land de kleine wijze boogschutter. Aan Bhimasena gaf de Bodhisatta veel geschenken en zond hem toen naar zijn eigen huis terug. Zelf leefde de Bodhisatta nog een lang en gelukkig leven waarin hij vrijgevigheid en andere goede daden beoefende.

Aan het eind van het verhaal vertelde de Boeddha wie iedereen geweest was: „Bhimasena was een opschepperige monnik en de kleine wijze boogschutter was ikzelf.”

Een paar dagen later viel een vijandige koning de stad Benares binnen. Hij belegerde het land en zond een bericht naar de koning: 'Overgeven of strijden!' De koning stuurde Bhimasena naar de vijandige koning om met hem te strijden. Bhimasena werd van top tot teen bewapend en besteed een grote oorlogsolifant. De Bodhisatta, die ernstig bezorgd was dat Bhimasena zou kunnen sneuvelen, bewapende zich ook en ging achter op de olifant zitten. Uitgezwaaid door een grote menigte mensen stapte de olifant door de stadspoort en ging regelrecht op de veldslag af. Bij het horen van de krijgstrommels begon de overmoedige Bhimasena te bibberen van angst. „Als je nu van de olifant afvalt, kost dat je leven,” zei de Bodhisatta en hij bond Bhimasena stevig vast aan een koord. Maar Bhimasena voelde zich niet veel veiliger.

Nu leefde er in die tijd in het woud van Kasi een gevaarlijke tijger die de hoofdweg versperde en al veel mensen had opgegeten. Toen de koning dit hoorde liet hij Bhimasena komen en vroeg of hij de tijger kon vangen. „Natuurlijk, koning,” zei Bhimasena, „ik ben niet voor niets de beste boogschutter.” „Ga dan maar gauw,” zei de koning. Bhimasena ging eerst het nieuws aan de Bodhisatta vertellen. „Juist,” zei de Bodhisatta, „luister goed naar me. Wees niet overmoedig en ga niet alleen naar de schuilplaats van de tijger. Laat een grote groep dorpelingen met u mee gaan. Wanneer u weet dat de tijger wakker is, duikt u weg in het struikgewas en gaat u daar plat liggen. De dorpelingen zullen de tijger doden en zodra hij dood is, bijt u een klimplant af en gaat u met de klimplant naar de dode tijger. Als u het dode dier ziet, schreeuwt u luidkeels: „Wie heeft de tijger gedood? Ik wilde hem met een klimplant als halsband voor de koning leiden. Wie heeft dat gedaan?” De dorpelingen zullen bang worden en u geld geven om niets tegen de koning te zeggen. Ze zullen tegen de koning zeggen dat u de tijger heeft gedood. En de koning zal u rijk belonen.”

„Oké,” zei Bhimasena en ging op weg. Hij deed alles precies zoals de Bodhisatta hem had verteld en toen hij weer voor de koning stond zei hij: „Sire, ik heb de tijger gedood. Het bos is weer veilig.” De koning was zeer tevreden en gaf hem veel geschenken.

Een tijd later hoorde de koning dat een buffel de weg onveilig maakte. Hij stuurde Bhimasena om hem te doden. Bhimasena ging eerst weer naar de Bodhisatta en door diens raad op te volgen werd de buffel op dezelfde wijze gedood als de tijger. Ook dit keer was de koning erg tevreden en overlaadde Bhimasena met geschenken. Bhimasena werd nu door iedereen vereerd en stond bekend als een groot man. Door deze eer werd hij trots en verwaand en wilde hij niets meer van de dwerg weten. „Ik kan het nu wel zonder je,” zei hij tegen de Bodhisatta, „zoek het verder zelf maar uit.”

De koning die kon wachten

Eens, toen Brahmadata regeerde over Benares, werd de Bodhisatta geboren als zoon van de koningin. Hij groeide op en toen zijn vader stierf, werd hij koning van het land. Hij was een goede koning en gaf veel dāna aan de asceten die in zijn land verbleven. Om het paleis heen lag een groot park dat verzorgd werd door Soemangala, de parkwachter.

Nu leefde er in die tijd een Paccekaboeddha in een grot vlakbij Benares. Deze besloot om naar Benares te gaan. Op zijn aalmoezenronde door de stad werd hij gezien door de koning. De koning was zo onder de indruk van de Paccekaboeddha dat hij hem uitnodigde in zijn paleispark te verblijven. Soemangala werd aangesteld als verzorger van de Paccekaboeddha. De parkwachter vond het een hele eer en zorgde goed voor de asceet. Zo leefde de Paccekaboeddha voor lange tijd in het park en iedereen was daar heel blij mee.

Op een dag zei de Paccekaboeddha tegen Soemangala: „Ik ga een paar dagen naar het dorp een eindje verderop. Maar ik kom terug. Zeg dit tegen de koning.” Soemangala vertelde het aan de koning. Na een paar dagen keerde de Paccekaboeddha terug naar het paleispark. Het was al avond en de zon was verdwenen achter de horizon. De Paccekaboeddha zette zijn patta weg en maakte een korte wandeling. Toen ging hij stilzitten op een steen; met zijn pij bedekte hij zijn hoofd als bescherming tegen de kou van de vallende avond.

Soemangala wist niet dat de Paccekaboeddha was teruggekomen en kreeg diezelfde avond onverwacht bezoek van een stel vreemdelingen. Om hen eten te kunnen geven, ging Soemangala met zijn pijl en boog op stap. Hij wilde een hert schieten dat hij onlangs nog in het park gezien had. Tot zijn grote vreugde zag hij het dier al vrij snel. Hij spande zijn boog en schoot. Raak! Hij holde naar de plek waar hij het hert had

zien vallen. Maar wat was dat? Hij had geen hert geraakt, maar de Paccekaboeddha! Iets ergers had hij niet kunnen doen. De Paccekaboeddha haalde de pijl van zijn hoofd en zei: „Soemangala.” Helemaal ontdaan stamelde Soemangala: „Bhante! Ik wist niet dat u weer terug was in het park. Ik zag u in het schemerdonker aan voor een hert. Alstublieft, vergeef mij.” „Natuurlijk,” antwoordde de Pacekkaboeddha, „maar wat ben je van plan om nu te gaan doen? Kom, trek de pijl eruit.” Soemangala maakte een diepe buiging en trok de pijl uit het lichaam van de Paccekaboeddha. Deze voelde een enorme pijn, stierf en ging op in Nibbāna. De parkwachter dacht bij zichzelf: ‘De koning zal woedend zijn als hij dit te weten komt. Ik kan maar beter maken dat ik wegkom.’ Hij haalde zijn vrouw en kinderen en vluchtte diezelfde nacht nog het land uit.

Door een bovennatuurlijke kracht wist de volgende morgen iedereen in de stad dat de Paccekaboeddha dood was. Iedereen was opgewonden. Wat zou er gebeurd zijn? Een paar mannen gingen het park in en vonden het lichaam van de Paccekaboeddha. Met de pijl ernaast! Haastig gingen ze naar de koning om hem te vertellen dat de parkwachter de asceet had gedood. De koning betoonde met zijn hele gevolg zeven dagen lang eer aan het lichaam van de asceet. Toen borg hij de overgebleven resten op in een speciaal daarvoor gebouwd tempeltje. En hij regeerde verder. Zo goed als hij kon bestuurde hij zijn land en volk.

Na een jaar besloot Soemangala te onderzoeken hoe de koning inmiddels over hem dacht. Hij zocht een dienaar op die te vertrouwen was en vroeg hem uit te zoeken hoe de koning over zijn parkwachter dacht. De dienaar ging naar de koning en prees Soemangala. Maar de koning deed net of hij de dienaar niet hoorde. Dus vertelde de dienaar aan Soemangala dat de koning niets van hem wilde weten. Het jaar daarop probeerde Soemangala het nog een keer. Maar opnieuw wilde de koning niets van hem weten. Het derde jaar bracht hij zijn vrouw en kinderen mee en probeerde het nogmaals. De behulpzame dienaar wist

Bhimasena, de overmoedige opschepper

Lang geleden werd de Bodhisatta geboren als een kleine dwerg. Hij ging in de leer bij een beroemde leraar en leerde alles wat nodig was. Zo werd hij niet alleen wijs, maar leerde hij ook de kunst van het boogschieten. Al gauw stond hij bekend als 'de kleine wijze boogschutter'. Om de kost te verdienen wilde de kleine boogschutter bij de koning gaan werken. Maar, zo dacht hij bij zichzelf: 'Als ik me aan de koning laat zien, zal hij zeker vragen waar een kleine dwerg als ik goed voor is. Ik heb een grote kerel nodig die met mij samen kan werken.' Dus ging de kleine boogschutter naar het gedeelte van de stad waar wevers werkten. Daar zag hij een grote sterke man zitten. Hij groette de man en vroeg hoe hij heette. „Mijn naam is Bhimasena,” zei de wever. „En waarom zit een grote sterke man als u achter een weefgetouw?” vroeg de kleine boogschutter. „Omdat ik niets anders kan,” antwoordde de wever. „Ga met mij mee,” zei de kleine boogschutter, „er is niemand die zo goed kan boogschieten als ik, maar geen enkele koning neemt een dwerg in dienst. Ga met me mee naar de koning, zeg dat u de beste boogschutter bent die er is en de koning zal u in dienst nemen. Ik zal al het werk voor u doen en de koning zal u rijk belonen. Zo zullen we samen de kost verdienen, als u precies doet wat ik zeg.” „Oké,” zei Bhimasena, „ik ga met je mee.”

De Bodhisatta nam de wever mee naar de stad Benares. Hij liet Bhimasena voorop lopen en zelf gedroeg hij zich als een knecht die de pijl en boog droeg. Toen ze bij het paleis aankwamen werden ze allebei bij de koning toegelaten. „Wat komt u hier doen?” vroeg de koning. „Ik ben de beste boogschutter die er is,” zei Bhimasena, „er is niemand die mij kan verslaan.” „En wie is die kleine dwerg?” „O, dat is mijn knechtje, Sire.” „Goed,” zei de koning, „ik neem je in dienst.”

Zo kwam Bhimasena in dienst van de koning. Maar het was de Bodhisatta die al het werk deed!

dat de koning niet langer boos was en zei Soemangala bij de paleispoort te wachten. Zelf ging hij aan de koning vragen of deze Soemangala wilde ontvangen. En ja, Soemangala mocht bij de koning komen! Even later begroette Soemangala met trillende knieën zijn geliefde koning. „Soemangala, waarom doodde je de Paccekaboeddha, door wie wij zoveel verdiensten ontvingen?” „O sire, ik was helemaal niet van plan hem te doden, maar door een vreselijke vergissing beging ik deze daad.” En Soemangala vertelde het hele verhaal. De koning vergaf hem alles en stelde hem weer aan als parkwachter van de paleistuin.

